

Justitiedepartementet

103 33 Stockholm

Remissyttrande avseende betänkandet Personuppgiftsbehandling på utlännings- och medborgarskapsområdet (SOU 2015:73)

Riksarkivet har tagit del av rubricerat betänkande och avger följande yttrande. Yttrandet avgränsas till de delar av förslaget som närmare berör frågor om bevarande och gallring.

Utredningen föreslår en särskild lagstiftning rörande behandlingen av personuppgifter i verksamhet enligt utlännings- och medborgarskapslagstiftningen. Bland förslagen finns bestämmelser som direkt berör frågor om hur allmänna handlingar som uppkommer i berörda myndigheters verksamhet på området, ska bevaras respektive gallras.

Riksarkivet delar utredningens grunduppfattning att personuppgifter i verksamhet enligt utlännings- och medborgarskapslagstiftningen i huvudsak bör bevaras respektive gallras i enlighet med arkivlagens regler.

Som beskrivs i betänkandet innebär arkivlagstiftningen att statliga myndigheter endast får gallra allmänna handlingar i enlighet med Riksarkivets föreskrifter, såvida inte särskilda gallringsföreskrifter finns i lag eller förordning. När det gäller Riksarkivets föreskrifter om gallring har Riksarkivet beslutat om ett antal generellt tillämpliga föreskrifter (RA-FS) och därutöver finns möjligheter för myndigheter att ansöka om myndighetsspecifika föreskrifter (RA-MS) med potentiellt utökade möjligheter till gallring.

I betänkandet föreslås ett antal undantag från huvudregeln om att gallringsfrågor bör regleras inom ramen för arkivlagstiftningen. Innebörden av dessa förslag är att ett begränsat antal särskilda gallringsbestämmelser ska tas in i den föreslagna utlänningsdatalagen respektive utlänningsdataförordningen. När det gäller utredningens förslag till vilka uppgifter som ska kunna gallras vill Riksarkivet särskilt anföra följande.

Från Riksarkivets synpunkt är det i sammanhanget centralt att understryka att de offentliga arkiven utgör en del av det nationella

kulturarvet. För att gallring ska komma i fråga av en viss typ av handlingar anser Riksarkivet att det alltid ska krävas att särskilda skäl gör sig gällande samt att dessa är grundligt och allsidigt utredda och motiverade. Som också framförs i betänkandet finns ett starkt intresse från allmänheten av möjlighet till insyn i de verksamheter som avses och det är ostridigt så att möjligheterna till granskning från exempelvis forskare eller journalister begränsas i proportion till mängden uppgifter som gallras.

Migrationsverkets fingeravtrycks- och fotoregister

I betänkandet föreslås att den befintliga möjligheten att gallra Migrationsverkets fingeravtrycks- och fotografiregister blir kvar. Riksarkivet ser inga skäl att invända mot detta.

Känsliga personuppgifter

Utredningen föreslår vidare att känsliga personuppgifter som har behandlats för vissa särskilt angivna ändamål ska gallras direkt när behandlingen inte längre är nödvändig för något av de angivna ändamålen. Riksarkivet konstaterar att det enligt förslagets utformning kan bli fråga om ett omfattande antal uppgifter som blir föremål för gallring samt att det – mot bakgrund av det potentiellt mycket stora antalet uppgifter – inte anförs skäl i motsvarande omfattning till varför gallring skulle vara motiverad.

Riksarkivet avstyrker detta förslag om gallring av personuppgifter och anser att arkivlagens regler ska gälla även för dessa. Riksarkivet har inte kännedom om några intrång i den personliga integriteten med nuvarande ordning. Riksarkivet anser också att gallring av personuppgifter kan få negativa konsekvenser för rättssäkerheten. Särskilt i verksamhet som rör utlännningar, som inte har kännedom om svenska förhållanden, är det motiverat att även bevara känsliga personuppgifter för att utläningen ska kunna ta tillvara sina rättigheter i framtiden. Vidare kan det vara motiverat med ett bevarande av uppgifterna för forskningens behov.

Uppgifter om biträden etc.

Slutligen föreslås att personuppgifter som Migrationsverket behandlar automatiserat därför att offentliga biträdande, tolkar, översättare eller språkanalytiker kan vara olämpliga för framtida uppdrag, ska gallras senast två år efter det att uppgifterna registrerades.

Riksarkivet anser att det av betänkandet inte tydligt framgår vilken typ av uppgifter som närmare avses eller att det har motiverats varför denna typ av uppgifter skulle behöva gallras. Riksarkivet ställer sig vidare frågande till gallringsfristen på högst två år – hur ska den egna verksamheten kunna försäkra sig om att man inte anlitar sådana biträden etc. igen, om uppgifterna har gallrats? Riksarkivet avstyrker förslagen i denna del.

Avslutningsvis vill Riksarkivet kort kommentera den beskrivning av 9 § personuppgiftslagen som ges i betänkandet på sidorna 322 (första stycket sista meningen) samt 324 (under rubriken *Personuppgifter som inte är allmänna handlingar*). Där anges att personuppgifter som inte är allmänna handlingar *inte* får bevaras under längre tid än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen med behandlingen. I själva verket gäller dock att även sådana uppgifter får bevaras under längre tid för historiska, statistiska eller vetenskapliga ändamål. Detta framgår av 9 § andra respektive tredje stycket personuppgiftslagen.

Beslutande i detta ärende har varit Riksarkivarien Björn Jordell. Närvarande vid ärendets slutliga beredning har varit enhetschefen Håkan Lövblad samt utredaren Tomas Isenstam, föredragande.

Björn Jordell

Tomas Isenstam